

Rīga

20.10.2022. Nr. 2022/PV20

Labklājības ministrijai

lm@lm.gov.lv

Ekonomikas ministrijai

pasts@em.gov.lv

Finanšu ministrijai

pasts@fm.gov.lv

Izglītības un zinātnes ministrijai

pasts@izm.gov.lv

*Latvijas Studentu apvienības aicinājums
papildus finansiālā atbalsta rašanai
studējošajiem energoresursu cenu pieauguma
krīzes laikā.*

Latvijas Studentu apvienība (turpmāk – LSA) ir organizācija, kas pārstāv visu Latvijā studējošo, tostarp ārvalstu studējošo, intereses nacionālā un starptautiskā mērogā. Organizācija savas darbības laikā ir pierādījusi sevi, kā nozīmīgu augstākās izglītības politikas veidotāju partneri jautājumos, kas skar studējošo intereses. LSA loma ir nostiprināta arī Augstskolu likumā. Šajā vēstulē LSA aicina rast papildus finansiālo atbalstu studējošajiem energoresursu cenu krīzes laikā.

Pēc Eurostudent pētījuma datiem¹ jau pirms energoresursu cenu krīzes sākuma vidēji 78% studējošo strādāja algotu darbu. Lietuvā, kuras sociālekonomiskais stāvoklis ir līdzīgs Latvijas, tika atzīmēti 77% studējošo, no kuriem lielākā daļa strādā studiju procesa laikā, no tiem 72% nevarētu atļauties studijas bez algota darba un 22% strādā, lai finansiāli nodrošinātu citus apgādājamus. Pēc šī pētījuma datiem iezīmējies arī tas, ka studējošie, kas saņem atbalstu, strādā mazāk studiju procesa laikā. Esošā krīzes situācija ar straujo cenu pieaugumu var vēl vairāk palielināt studējošo nodarbinātību un atteikšanos no studijām, lai

¹ EUROSTUDENT VII Synopsis of Indicators 2018-2021 Social and Economic Conditions of Student Life in Europe. (n.d.).

spētu nodrošināt iztiku. Šāda tendence tika novērota arī COVID-19 pandēmijas laikā, studējošajiem pieņemot lēmumu par studiju pārtraukšanu gan studiju kvalitātes, gan arī iztikas nodrošināšanas dēļ. Atsaucoties uz LSA 2020. gadā izveidoto aptauju², attālināto studiju un darba dēļ, krietni cieta arī studējošo mentālā veselība, gandrīz 12% studējošo uzsvēra, ka šo apstākļu dēļ ir gatavi arī pamest savas studijas. Ņemot vērā, ka tai skaitā, bet ne tikai, labklājības līmenis valstī ir cieši saistīts arī ar iedzīvotāju izglītības līmeni, valstij ir jābūt ieinteresētai studiju saglabāšanas un studējošo iztikas veicināšanas jautājumos.

Daļa no augstākās izglītības iestādēm jau ir pieņēmusi lēmumu pārnest studijas attālinātu studiju režīmā energoresursu taupības nolūkā. Šāds lēmums ne tikai mazina studiju kvalitāti, kas pēc COVID-19 pandēmijas attālināto studiju perioda jau ir pietiekami cietusi, bet arī palielina studējošo dzīvošanas izmaksas, ņemot vērā, ka attālinātās studijās individuālās elektroniskās ierīces tiek lietotas biežāk, kā arī rudens un ziemas periodiem Latvijā ir raksturīgs dienas gaišo stundu samazinājums. Tāpat arī ir lielāka vajadzība pēc apkures nodrošināšanas dienas laikā, kas palielina radiatoru un citu apsildāmo ierīču regulāciju uz augstāku temperatūru, ja tas ir iespējams, un izmantošanas ilgumu.

Vēlamies norādīt, ka arī studējošie ir pietiekami neaizsargāta sabiedrības grupa, jo tiem studiju laikā ir mazāka iespēja nodrošināt iztikas līdzekļus. Iepriekš pieminētie dati par studējošo nodarbinātību un argumenti liecina par papildus atbalsta nepieciešamību krīzes laikā, lai studējošais nepārtrauktu studijas iztikas nodrošināšanas dēļ. Papildus vēlamies uzsvērt, ka šobrīd valstī esošais algu apjoms nav sekojis straujajai inflācijai, tādējādi radot pastiprinātus riskus dažādām sabiedrības grupām, it īpaši studējošajiem, kam studijas ir nepieciešams balansēt ar nodarbinātību. Latvijas Studentu apvienība uzsver, ka studējošajiem ir nepieciešams koncentrēties uz studiju procesu un kvalitatīvu augstākās izglītības iegūšanu, tomēr bez papildus atbalsta, LSA prognozē studējošo atbirumu no augstākās izglītības iestādēm, lai studējošie spētu sev nodrošināt iztiku.

LSA rosina piemērot papildus atbalstu studējošajiem enregoresursu cenu pieauguma krīzes laikā līdzīgi kā 2022. gada pavasara mēnešos vai rast citus veidus kā atbalstīt arī

² 12% studējošo varētu pārtraukt studijas Covid-19 izraisīto finansiālo seku dēļ. (2020, May 11). Retrieved October 19, 2022, from LSA website: <https://www.lsa.lv/12-studejoso-varetu-partraukt-studijas-covid-19-izraisito-finansialo-seku-del/>

studējošos kā apdraudētu sabiedrības grupu, pamatojoties uz iepriekš pieminētajiem datiem un argumentiem.

Prezidents

Rūdolfs Aleksandrs Strods

Sagatavoja Kricka, 28614967
anna.kricka@lsa.lv

**DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN
SATUR LAIKA ZĪMOGU**